

A Dél – Dunántúli Régió örökség - attrakcióinak helye és szerepe az örökségturizmusban egy vendégelégedettség felmérés alapján

Készítette a CampInvest Kft.

a Dél – Dunántúli Örökségturisztikai Klaszter megbízásából

DDOP-2.13./A-12-2012-0002

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Vezetői összefoglaló

A Dél-Dunántúli Örökségturisztikai Klaszter 2013 elején kezdte meg tevékenységét. Küldetése az örökségi értékekre épülő kulturális turizmus fejlesztése, az örökségturisztikai termék régiós szintű újrapozicionálása. A klaszter a tevékenységének szakmai megalapozásához 2 kutatást is lefolytatott az elmúlt időszakban. 2013-ban az örökségturizmushoz, örökségi helyszínek menedzsmentjéhez és a turizmusoktatáshoz kötődő szakembereket szólították meg (60 fő) egy kérdőíves felméréssel, és elemezték ki vélekedésüket az örökségturizmussal kapcsolatban. Kiemelten foglalkozott a kutatás azzal, hogy a régiónk ez irányú adottságait hogyan lehetne még jobban hasznosítani, illetve a vendégek feltételezett igényeit figyelembe véve hogyan lehetne a marketing munka és a termékfejlesztés hatékonyságát növelni.

Jelen kutatás során az örökségturizmus valós és potenciális vendégkörének vizsgálatára került sor. A több mint 200 fős minta eredményei igen fontos visszajelzések az alábbi kérdéskörökben:

- A kulturális turizmus és ezen belül az örökségturizmus jelentősége az utazási motivációkban
- A régió örökségturisztikai attrakcióinak megítélése
- A turisták elvárásai az örökségturisztikai helyszínekkel kapcsolatban
- Potenciális örökségturisztikai helyszínek a legnépszerűbbtől az alig ismertig
- Hatékony marketingeszközök, a vendégek tájékozódási szokásai
- A régiónk legjelentősebb szellemi, épített és gasztronómiai örökségei stb.

A régiónk turizmusának fejlődését kedvezően érintik a turisztikai szokások terén bekövetkezett változások. A turisztikai trendek azt mutatják, hogy az utazók igényei jelentősen átalakultak: minél rövidebb idő alatt minél több élményre vágnak, utazásaik során bővíteni szeretnék ismereteiket stb. A kereslet ezért egyre inkább a kommersz üdülőprogramokról a komplex termékajánlatok irányába tolódik el. Azok a turisztikai célpontok, amelyek szélesebb programkínálattal rendelkeznek,

versenyképesebbek a piacon. A differenciált keresletbe már nem csak a napos tengerparti tömegturisztikai desztinációk tudnak sikeresen bekapcsolódni, hanem az egyedi értékekkel rendelkező kevésbé ismert területek is.

A kutatások szerint a nemzetközi kulturális turisztikai trendek kedveznek a régióknak, hiszen az általános környezeti adottságok után a kulturális örökség az, ami leginkább befolyásolja az utazók desztináció választását. Ezen a téren pedig nem állunk rosszul. Pécs gazdag épített örökségén belül világörökségi helyszínnel rendelkezik, a mohácsi busó járás felkerült az UNESCO szellemi kulturális világörökség listájára, a limes dél-dunántúli szakasza pedig a világörökségi címre felterjesztésre fog kerülni. A kultúra a turisztikai imázs legfontosabb eleme. Világszerte – a hagyományos kulturális turisztikai célpontok mellett – egyre vonzóbban az egyedi, különleges vonzerők, így a kelet-közép-európai városok, és vidéki örökség helyszínek iránti érdeklődés növekszik.

A kulturális turizmus (és azon belül az örökség turizmus) koncentrált szinterei a városok. Európában a városlátogatások jelentősége egyre inkább nő, különösen az élhető, hangulatos, barátságos légkörű helyszínek vonzóak a turisták számára. Az utazásoknál az egyik döntő szempont az ár-érték arány. Ennek fontosságát jelen vizsgálatunk is visszaigazolta.

Egyre inkább teret nyer az internet használata, mind az információgyűjtésben, tájékozódásban, mind az utazások megszervezésében. A vendégek az élmények interpretációja során is elvárják az modern IT eszközök alkalmazását.

A növekvő mobilitás, a közlekedés és a kommunikáció árainak csökkenése a turizmusra élénkítően hat. Az utazók egyre tájékozottabbak és magasabb minőségű szolgáltatásokat igényelnek. Az autópálya megépítése serkentően hathat a belföldi turizmusra. Az eszéki repülőtér londoni járata kis mértékben segítheti a nemzetközi turizmus erősödését.

Megállapítható, hogy az utazások során az élményjelleg domináns, az utazók szívesen ismerik meg az adott ország kultúráját, hagyományait. Jellemző tendencia,

hogyan a kultúra fogalma kitágul: már nem csak a hagyományos értelemben vett művészeti ágak és örökségek tartoznak a kultúrához, hanem az életstílus, divat, design, kortárs művészetek (köztük a fotózás, film) is. A kulturális látnivalók szélesebb rétegeket vonzanak, növekszik az igény a kulturális és egyéb turisztikai termékek komplex igénybevételére.

A fogyasztói igények, piaci trendek azonban gyorsan változnak, a hozzájuk való alkalmazkodás folyamatos kutatást, tájékozódást igényel. Ezért is fontos az, hogy a Dél-Dunántúli Örökségturisztikai Klaszter a két éves pályázati munkaprogramjában két kutatást is lebonyolított. A nemzetközi kutatási eredmények is azt mutatják, hogy a jövőben az európai városok között, valamint az európai és Európán kívüli desztinációk között egyre élesebb verseny várható. A desztinációk kiválasztásában a kulturális kínálat jelentős szerepet játszik, akkor is, ha nem kifejezetten kulturális céllal történik az utazás. Az általános környezeti adottságok után a kulturális örökség az, ami leginkább befolyásolja az utazók választását. Ezt a megállapítást jelen vizsgálatunk is alátámasztja.

A magyarországi (ezen belül pedig a dél-dunántúli) kulturális turisztikai és örökségturisztikai adottságok nemzetközi viszonylatban is nagyon jók, sokszínű kínálat alapjait biztosíthatják. Hazánkban – a területéhez képest – kimondottan sok kulturális érték van, legyen szó akár az UNESCO világörökség helyszíneiről, egyházi és világi műemlékeinkről, népművészetünkről, hagyományainkról, zenei életünkről, kortárs művészetünkről.

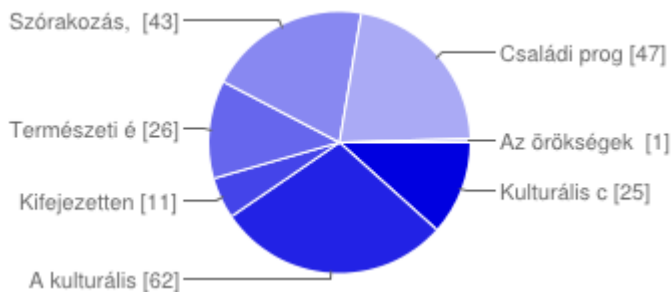
A turisztikai szakma képviselői ugyanakkor abban is egyetértenek, hogy a kulturális turizmus területén van még bőven tennivaló, melyek erősíthetik az ágazat versenyképességét, segítik a kulturális örökségünk megőrzését, javítják országimázsunkat, és melyek szükségesek a belföldi és külföldi látogatók számának növeléséhez, tartózkodási idejének meghosszabbításához, illetve a kulturális turizmusból származó bevételek emelkedéséhez.

Fontos kiemelni, hogy a kulturális célú utazások évszak-függetlenek, a kulturális attrakciók és programok gyakorlatilag egész évben látogathatóak, ezért a turizmusban tapasztalható szezonális kiküszöbölésének jó eszközeül szolgálhatnak. A Magyarországon fellelhető sok különlegesség lehetőséget ad arra, hogy azok sokszínűségét hangsúlyozva, változatos formában kerüljenek bemutatásra. A vonzerő fejlesztés alapjait jelentő örökségi értékek között azonban turisztikai szempontból differenciálni kell. Nem szerencsés a túl koncentrált fejlesztés, mivel az nem szolgálja a területi kiegyenlítődés elvét, de nem szerencsés a túlzottan elaprózott fejlesztések sem, mivel ezek révén várhatóan nem jön létre valódi vonzerőként működő attrakció. Szándékunk szerint a jelen kutatás segítséget ad a megfelelő regionális fejlesztési hangsúlyok kialakításához, az örökségi helyszínek feltérképezéséhez, és rangsorolásához.

A kérdőíves felmérés eredményeinek bemutatása és értékelése

A kérdőíves felmérésbe 2016 vendéget sikerült bevonjunk. A vizsgálat eredményeit, az egyes kérdésekre adott válaszok összegzéseit az alábbiakban mutatjuk be.

1. Utazásának mi az elsődleges célja?

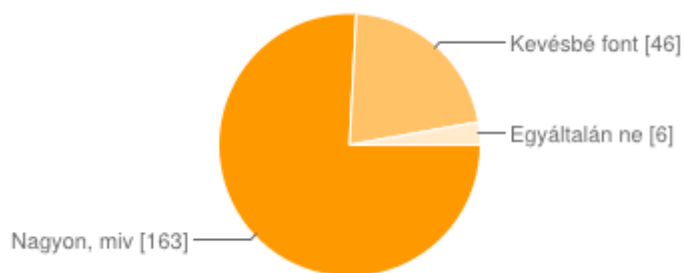

Kulturális cél	25	12%
A kulturális cél csak kiegészítő motiváció az utazásaim során, más jellegű programokat keresek (pl.aktív kikapcsolódást nyújtó programok)	62	29%
Kifejezetten műemlékek látogatása, a település, a régió történelmének megismerése	11	5%
Természeti értékek és ahhoz kapcsolódó szolgáltatások felkeresése (pl.túrázás szakmai vezetővel, overallos barlangi túra, madárles)	26	12%
Szórakozás, kikapcsolódás	43	20%
Családi programokkal átszőtt városnézés	47	22%
Az örökségek felkeresése egyáltalán nem fontos számomra	1	0%

A kérdőív első kérdése az utazás elsődleges céljára vonatkozott. A megadott válaszlehetőségek közül a megkérdezett 261 válaszadó közül a kitöltők legnagyobb arányban (29%) a kulturális célra csak kiegészítő motivációként tekintenek az utazások során az egyéb aktivitások mellett. A válaszadók 22 százaléka (47 válaszadó) számára az utazás elsődleges célja a családi programokkal átszőtt városnézés, további 20 százaléka szerint pedig a szórakozás, kikapcsolódás. 26 válaszadó számára a természeti értékek és ahhoz kapcsolódó szolgáltatások

felkeresése (pl. túrázás szakmai vezetővel, overallos barlangi túra, madár les) jelenti a legfőbb motivációt utazása során, míg további 25 megkérdezett kifejezetten kulturális céllal látogat el egy adott desztinációba. A kérdőívet kitöltők 5 százaléka látogat el utazása során olyan területekre, ahol a műemlékek látogatása, a település, a régió történelmének megismerése prioritás, ugyanakkor csupán 1 válaszadó jelölte meg, hogy számára az örökségek felkeresése egyáltalán nem fontos.

2. Mennyire tartja Ön fontosnak a Dél-Dunántúli régió/egy település örökségeinek megismerését?

Nagyon, mivel az általános műveltség részét képezik	163	75%
Kevésbé fontos, mivel egy hely kultúrája, történelme megismerhető az örökségek közvetlen felkeresése nélkül is	46	21%
Egyáltalán nem fontos, nem érdekel a település kultúrája, történelme, egyéb célból érkeztem ide	6	3%

A második kérdés arra vonatkozott, hogy mennyire fontos a megkérdezettek számára a Dél-Dunántúli Régió örökségeinek megismerése. A válaszadók háromnegyede, azaz az összes válaszadó 75 százaléka szerint nagyon fontos dolog a tágabb környezetünk megismerése, mivel az az általános műveltség részét képezi. A válaszadók 21 százaléka szerint egy hely kultúrája, történelme megismerhető az örökségek közvetlen felkeresése nélkül is, így kevésbé tartják fontosnak a régió örökségeinek megismerését/meglátogatását. A megkérdezett 261 válaszadó közül csupán hatan gondolták úgy, hogy az örökségek megismerése egyáltalán nem

fontos tényező, ezzel összefüggésben pedig a meglátogatott település kultúrája, történelme egyáltalán nem érdekli, más céllal érkezett a régióba.

3. Önnek melyik település jut először eszébe a Dél-Dunántúlon, ha örökségre, örökségturizmusra gondol?

1. Pécs – 180 fő
- 2.-3. Mohács – 16 fő
- 2.-3. Siklós – 16 fő
4. Szigetvár – 9 fő
5. Orfű – 7 fő
6. Pécsvárad – 5 fő

Ezekon kívül említést kaptak még az alábbi települések: Villány, Máriagyúd, Szenna, Ormánság, Kaposvár, Béda-Karapancsa, Abaliget, Óbánya, Somogyvár, Magyaregregy, Palkonya, Kaposmérő, Cserkút, Decs.

b) Kérjük, nevezze meg, hogy az Ön által megadott településen milyen örökségre / örökségekre gondol!

A válaszadók túlnyomórészt a pécsi világörökségi helyszíneket adták meg, a Pécsen található török kori emlékeket, illetve a Zsolnay Negyedet. A régió más települései közül Mohács jelent (Busójárás, Törénelmi Emlékpark), és Szigetvár (szigetvári vár), illetve a palkonyai pincesor.

4. Ön szerint a Dél-Dunántúli régiónak a legjellegzetesebb

a) épített/régészeti öröksége:

- 1) Pécsi világörökségi helyszínek (Ókeresztény sírkamrák, Cella Septichora, Római kori emlékek, Péter Pál sírkamra, Korsós sírkamra) – 80 fő
- 2) Pécs török kori emlékei (Gázi Kászim pasa dzsámija, Jakováli Hasszán pasa dzsámija, Minaret, Memi pasa fürdője) – 45 fő
- 3) Székesegyház – 31 fő
- 4) Zsolnay Negyed – 16 fő
- 5) Siklói vár – 15 fő

6) Pécs belváros – 14 fő

Ezekon kívül még az alábbiak kaptak említést: Szigetvári vár, Pécsváradi vár, középkori várak, mohácsi limes, Marcus Aurelius mellszobra, kelta emlékek, Máré vára, templomok, Német nemzetiségi parasztházak, Barbakán, Mohácsi történelmi emlékhely, Máriagyúdi templom, Szennai falumúzeum, Orfűi vízimalom, Malommúzeum, Szent István tér, TV-torony, Zsolnay-kút, Egyetem.

b) szellemi öröksége:

- 1) Busójárás – 61 fő
- 2-3) Egyetem (PTE) – 19 fő
- 2-3) Zsolnay – 19 fő
- 4) Vasarely és Csontváry Múzeum – 9 fő

Említést kaptak még ezen kívül: nemzeti sokszínűség, Dunai mosás, Sárközi lakodalom, Kórusmozgalom, Sokac, nemzetiségi hagyományok, egyház, Halasi csipkevarrás, Székesegyház, Cella Septichora, Népi hagyományok, Janus Pannonius, Szent Jakabi apátság, Ormánsági szöttes kultúra, Tenkes kapitány, Patkó Bandi, Zrínyiek, római és török kultúra öröksége, Pécsi Nemzeti Színház, Angster, ókori régészeti leletek, frisscsárdás, Kozármisleny-verbung, Hosszúhetényi népviselet, Kodály Központ, vallás, ókeresztény emlékek, zenei kultúra, püspökség, mondák, különböző korok találkozása, Tudásközpont, orgonamanufaktúra, kesztyűipar, folklór, pünkösdi sokadalom, modern művészetek, festészet, építészet, bányászati emlékek.

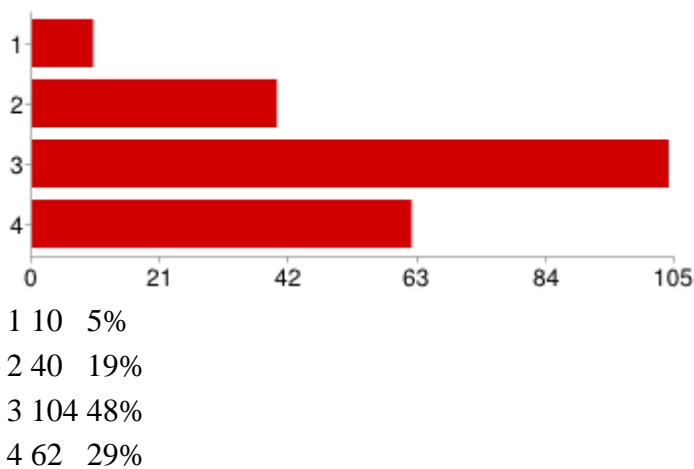
c) gasztronómiai öröksége:

- 1) Borok (Villányi, Szekszárdi, Pécsi borvidék, Villányi bornapok, borok általánosságban) – 103 említés
- 2) Stifolder – 15 említés
- 3) Bajai, Tolnai halászlé – 8 említés

- 4) Círfandli – 7 említés
- 5) Nemzeti gasztronómia – 7 említés

Ezen kívül még a következő gasztronómiai örökségekről tettek említést: Geresdlaki gőzgombóc, Mohácsi sokacbab, kávéházak, belvárosi vendéglők, borutak, Orfői medvehagyma, Örökség fesztivál, Sétatér fesztivál, Pezsgőház, étkezési hagyományok, Viri mama fogásai, Sütő-főző fesztivál, Zengővárkonyi tekercs, rétes, Pécsi Napok, disznótorok, kakaspörkölt, bagulyás, sváb ételek, Helytermék piacok, Pécsi sör, Bobályka, Bubóta.

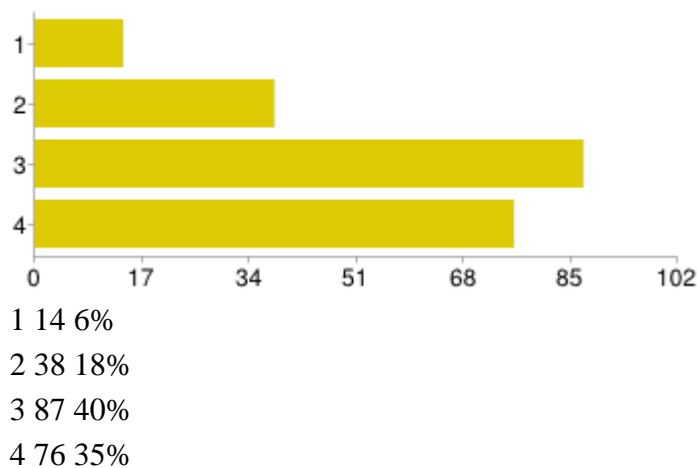
Műemlékek megtekintése [5. Értékelje 1-4 tartó skálán, hogy Önnek mennyire fontosak utazása során az alábbi programlehetőségek?]

A következő kérdésben a válaszadóknak 1-től 4-ig terjedő skálán kellett értékelni, hogy mennyire fontos számukra a műemlékek megtekintése, mint programlehetőség. A 261 válaszadó közül 104-en, azaz a megkérdezetteknek majdnem a fele 3-as osztályzatot adott erre a kérdésre, ahol a 4-es a legmagasabb érték. Ezt követték a 4-es osztályzatok, amely a válaszadók 29 százalékát jelentette.

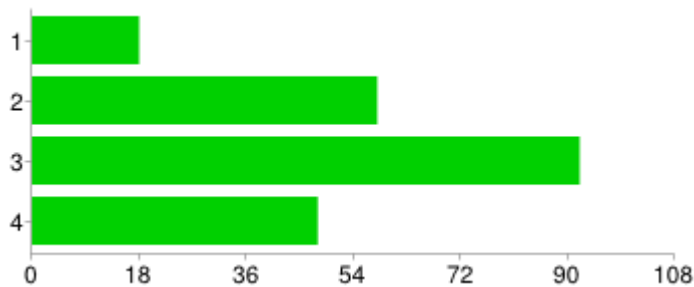
40 kitöltő (19%) kettes, további 5 százalék pedig 1-es osztályzatot adott erre a kérdésre. Kijelenthetjük tehát, hogy a válaszadók több mint háromnegyede (77%) számára fontos az utazása során a műemlékek megtekintése.

Pezsgő kulturális események (pl. szabadtéri színházi előadás, fesztiválok, koncertek) [5. Értékelje 1-4 tartó skálán, hogy Önnek mennyire fontosak utazása során az alábbi programlehetőségek?]

A kérdéscsoport következő eleme a pezsgő kulturális események (pl. szabadtéri színházi előadás, fesztiválok, koncertek) fontosságára vonatkozott. Ennél a kérdésnél is 1-től 4-ig terjedő skálán értékelték a válaszadók. A válaszadók osztályzatai ezúttal kiegyenlítettebbek voltak a 3-as és a 4-es osztályzatok esetében, mint korábban, hiszen 40 százalék jelölte 3-asra, 35 százalék pedig 4-esre a pezsgő kulturális események fontosságát, amikor elutazik egy desztináció helyszíneire. A 216 válaszadó közül 14-en egyáltalán nem tartják fontosnak ezt a tényezőt, további 38-an pedig 2-es osztályzattal értékelték a pezsgő kulturális életet, mint programlehetőséget.

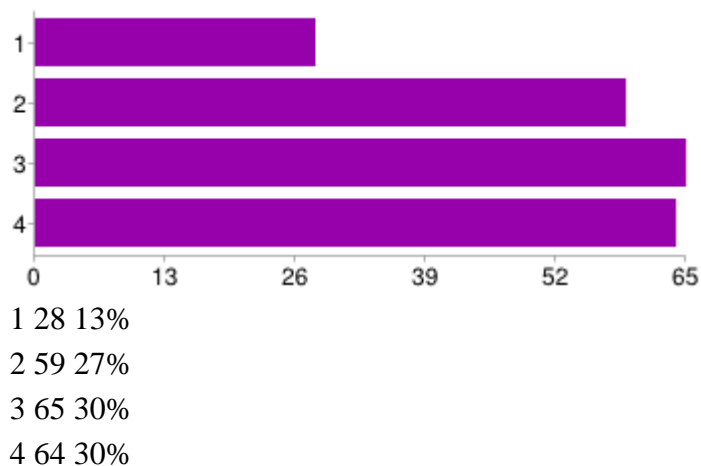
Összművészeti fesztiválok örökséghelyszíneken (pl. fesztiválok keretén belül múzeumlátogatás, tárlatvezetés a múzeumban, egyéb hagyományőrző fesztiválok) [5. Értékelje 1-4 tartó skálán, hogy Önnek mennyire fontosak utazása során az alábbi programlehetőségek?]

1 18 8%
2 58 27%
3 92 43%
4 48 22%

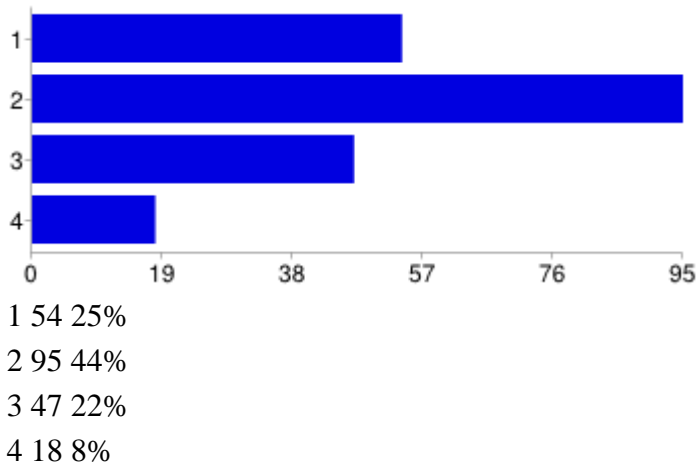
A megkérdezettek válasza a következő kérdés során az összművészeti fesztiválokra vonatkozott, amelyek örökséghelyszíneken kerülnek megvalósításra (pl. fesztiválok keretén belül múzeumlátogatás, tárlatvezetés a múzeumban, egyéb hagyományőrző fesztiválok). A válaszadók ez esetben is a 3-as osztályzatot preferálták, a megkérdezettek 43 százaléka értékelte ezzel az összművészeti fesztiválok fontosságát egy utazás során. A kérdőívet kitöltők közül 48-an tartják ezt a tényezőt nagyon fontosnak (4-es=22%), 58-an kicsit fontosnak (2-es=27%), míg 18-an egyáltalán nem érzik lényeges elemnek az ilyen jellegű programlehetőségeket.

Családi programok az örökséghelyszíneken [5. Értékelje 1-4 tartó skálán, hogy Önnek mennyire fontosak utazása során az alábbi programlehetőségek?]

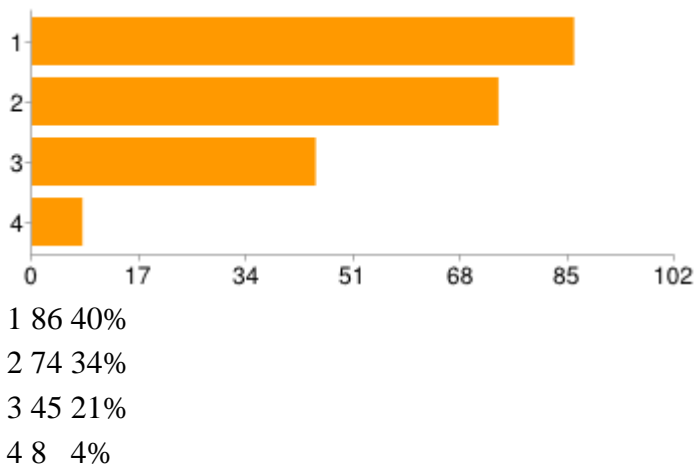
A legkiegyenlítettebb eredmény a családi programok fontosságára vonatkozó kérdésnél született. A válaszadók 30-30 százaléka értékelte négyesre és hármasra a családi programok fontosságát az örökséghelyszíneken, míg válaszadók további 27 százaléka, azaz 59 válaszadó szerint ez csupán egy kicsit fontos és kettes osztályzatot adott erre a kérdésre. Ugyanakkor a kérdőívet kitöltők közül 28-an, azaz a válaszadók 13%-a úgy véli, hogy a családi programlehetőségek egyáltalán nem fontosak az örökséghelyszíneken.

A kiadványok szövegezése általában szegényes, nem nyújt elegendő információt [6. Kérjük, értékelje 1-4 tartó skálán, hogy mennyire ért Ön egyet az alábbi állításokkal az örökségekhez kötődő kiadványokkal kapcsolatban (pl. katalógus, leporelló)?]

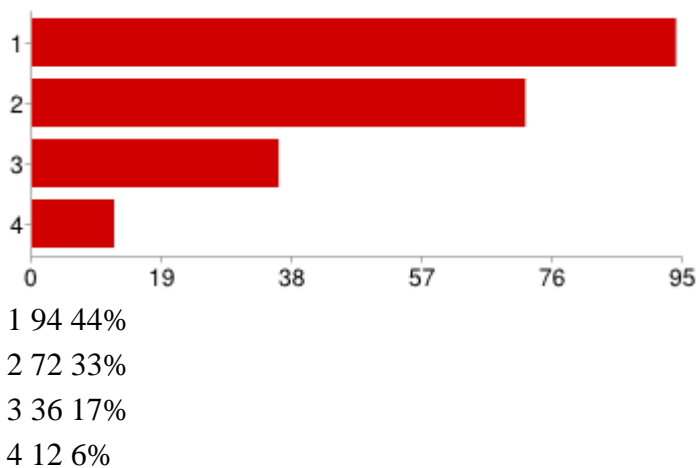
A kérdések következő csoportja a kiadványok tartalmára vonatkozott. Ennek során a válaszadók 1-től 4-ig terjedő skálán kellett, hogy értékeljék az örökségekhez kapcsolódó katalógusokat, leporellókat, ahol a 4-es volt a legmagasabb osztályzat, azaz a teljes mértékű egyetértés. Az első ilyen jellegű kérdés során a kiadványok szövegezését kellett értékelnie a válaszadóknak, azaz arra kellett választ adniuk, hogy mennyire értenek egyet azzal a mondattal, hogy a 'A kiadványok szövegezése általában szegényes, nem nyújt elegendő információt'. A megkérdezettek 25 százaléka egyáltalán nem ért egyet ezzel a kijelentéssel, további 44 százalékuk pedig egy kicsit ért egyet ezzel a mondattal. A kérdőívet kitöltők 22 százaléka részben egyetért, további 8 százalékuk pedig teljes mértékben egyetért a kérdésben elhangzott mondattal. Ez alapján jól látható, hogy a válaszadók majdnem 70 százaléka alapvetően jónak tartja a kiadványok szövegezését és a bennük megtalálható információkat.

A szövegezés általában nincs összhangban az illusztrációval [6. Kérjük, értékelje 1-4 tartó skálán, hogy mennyire ért Ön egyet az alábbi állításokkal az örökségekhez kötődő kiadványokkal kapcsolatban (pl. katalógus, leporelló)?]

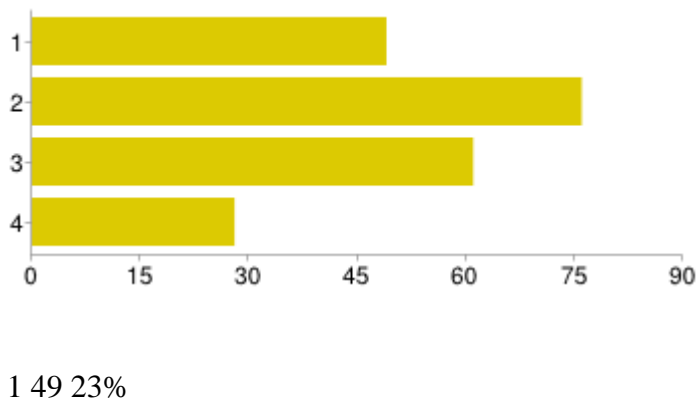
A következő kérdésben ugyancsak az egyetértés fokát kellett meghatároznia a válaszadóknak. Ezúttal a mondat arra vonatkozott, hogy a kiadványok szövegezése nincs összhangban az illusztrációval. A válaszadók ezúttal sem értettek egyet a kijelentéssel, hiszen 40 százalékuk 1-est (egyáltalán nem ért egyet), 34 százalékuk pedig 2-est (kicsit egyetért) adott a kérdésre. A megkérdezettek további 21 százaléka részben, 4 százalékuk pedig teljesen egyetértett ezzel a mondattal.

A szövegben túl sok a szakkifejezés, a szöveg nehezen érthető, nehezen emészthető [6. Kérjük, értékelje 1-4 tartó skálán, hogy mennyire ért Ön egyet az alábbi állításokkal az örökségekhez kötődő kiadványokkal kapcsolatban (pl. katalógus, leporelló)?]

A válaszadók a kiadványok közérthetőségére vonatkozó kérdésre a korábbiakhoz hasonlóan válaszoltak. Az értékelendő mondat ezúttal úgy hangzott, hogy 'A szövegben túl sok a szakkifejezés, a szöveg nehezen érthető, nehezen emészthető'. A megkérdezettek 44%-a szerint ez a kijelentés egyáltalán nem helytálló, 33 százalékuk pedig úgy érezte, hogy egy kicsit igaz csak. A válaszadók 17 százaléka szerint részben igaz, hogy a kiadványoknak nehezen érthető a szövegezése, míg a 216 válaszadóból csupán 12-en érezték úgy, hogy teljesen egyetértenek a fentebb megjelölt mondattal.

A kiadvány többet ígér látványban, mint az örökség valójában nyújt (pl. túlságosan lepusztult állapotban van, az örökség restaurálásra szorul) [6. Kérjük, értékelje 1-4 tartó skálán, hogy mennyire ért Ön egyet az alábbi állításokkal az örökségekhez kötődő kiadványokkal kapcsolatban (pl. katalógus, leporelló)?]

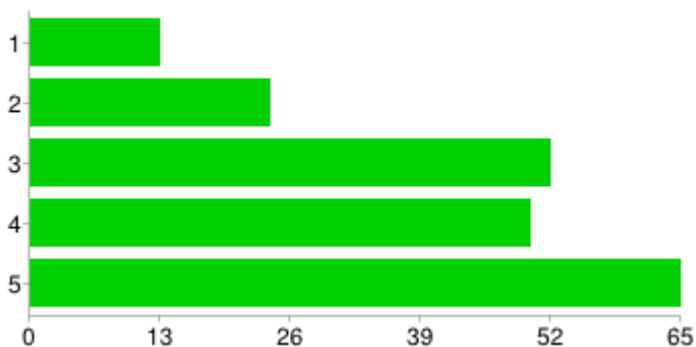

2 76 35%
3 61 28%
4 28 13%

A legtöbb kettes osztályzat arra kérdésre született, amelynek során azt kellett értékelnie a válaszadóknak, hogy mennyire értenek egyet azzal az állítással, hogy 'A kiadvány többet ígér látványban, mint az örökség valójában nyújt (pl. túlságosan lepusztult állapotban van, az örökség restaurálásra szorul)'. A válaszadók többsége (35%) szerint ez egy kicsit igaz, míg a második legtöbb szavazatot a kettes kapta, azaz a megkérdezettek 28 százaléka szerint ez a kijelentés részben igaz. A kérdőívet kitöltők 23 százaléka ugyanakkor egyáltalán nem ért egyet, további 13 százaléuk viszont teljes mértékben igaznak érzi az állítást. Jól látható tehát, hogy a válaszadók véleménye igencsak megoszlik a kiadványok élményígéretével kapcsolatban.

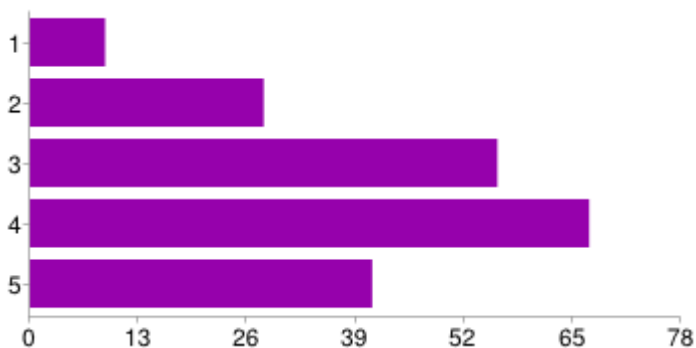
Minél több változatos kulturális programlehetőség (fesztivál, kiállítás, koncert, színház, múzeum, egyéb előadások) [7. Ön milyen tényezőket mérlegel, amikor kiválasztja az úti célját? Kérjük, 1-5 tartó skálán értékelje az alábbiakat!]

1 13 6%
2 24 11%
3 52 24%
4 50 23%
5 65 30%

A következő kérdéscsoport arra vonatkozott, hogy a megkérdezettek milyen tényezőket mérlegelnek, amikor kiválasztják úticéljukat. Ezúttal 1-től 5-ig terjedő skálán kellett megadniuk válaszaikat a kitöltőknek, ahol az 1 a legalacsonyabb, az 5 a legmagasabb osztályzat. Az első kérdés arra vonatkozott, hogy a válaszadók mennyire tartják fontosnak a változatos kulturális programlehetőségeket (pl. fesztivál, kiállítás, koncert, színház, múzeum, egyéb előadások). A megkérdezettek 30 százaléka számára ez egy nagyon fontos tényező, 24 százalékuk számára részben, míg további 24 százalékuknak közepesen fontosak a változatos kulturális lehetőségek az úti cél kiválasztásakor. A válaszadók 11 százaléka szerint kis mértékben, míg 6 százalékuk számára egyáltalán nem döntő fontosságúak az ilyen jellegű programok az út megtervezésekor.

Helyi kultúra minél hangsúlyosabb megjelenése [7. Ön milyen tényezőket mérlegel, amikor kiválasztja az úti célját? Kérjük, 1-5 tartó skálán értékelje az alábbiakat!]

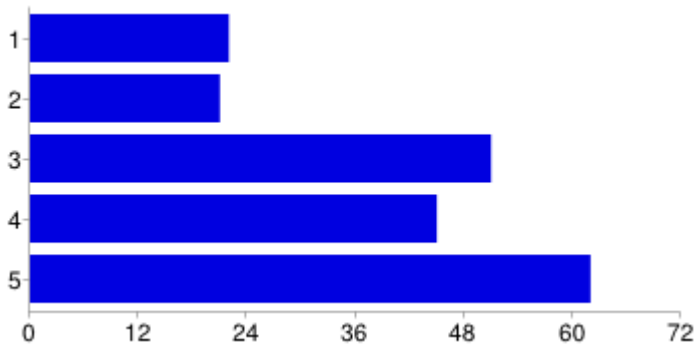

1 9 4%
 2 28 13%
 3 56 26%
 4 67 31%
 5 41 19%

A helyi kultúra minél hangsúlyosabb megjelenésének mérlegelése szintén nem kiemelkedésű fontosságú szempont a megkérdezettek körében. A legtöbb válaszadó (31%) négyesre értékelte ennek fontosságát, 19 százalékuk szerint pedig nagyon

fontos tényező ez az elem az úti cél kiválasztásakor. 26 százalékuk szerint közepesen fontos, 13 százalékuk pedig kettesre értékelte ennek fontosságát. A válaszadók 4 százaléka számára egyáltalán nem fontos az úti cél kiválasztásakor, hogy a helyi kultúra mennyire jelenik meg egy adott desztinációban.

A szálláson kapják megfelelő tájékoztatást a környék kulturális adottságairól, az épített örökségekről, illetve az örökségekhez kapcsolódó programlehetőségekről [7. Ön milyen tényezőket mérlegel, amikor kiválasztja az úti célját? Kérjük, 1-5 tartó skálán értékelje az alábbiakat!]

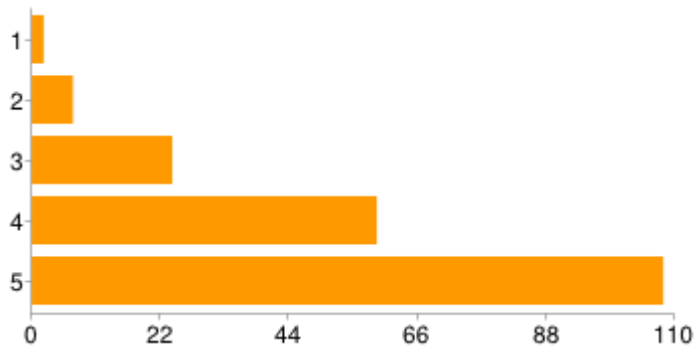

1 22 10%
2 21 10%
3 51 24%
4 45 21%
5 62 29%

A 7. kérdéscsoport arra kereste a választ, hogy a látogatók számára nyújtsanak-e a szállásadók tájékoztatást a környék látnivalóiról, adottságairól, illetve az örökségekhez kapcsolódó programokról. A többi kérdéshez hasonlóan 1-től 5-ig terjedő skálán osztályozták ennek fontosságát. A válaszadók közel 30 százaléka nagyon fontosnak tartja, hogy valamilyen formában tájékozódhasson már a szálláson a térség természeti-, környezeti adottságaival, illetve az épített örökségekhez köthető kulturális lehetőségekről. A megkérdezettek további 21 százaléka is elengedhetetlennek tartja a tájékoztatás lehetőségét valamilyen formában, valamivel többen (24 százalék) közepesen értékelték a térségről való

információs anyagok meglétét, a válaszadók 10-10 százaléka pedig kevésbé fontosnak ítélte ezen információs anyagok elérhetőségét.

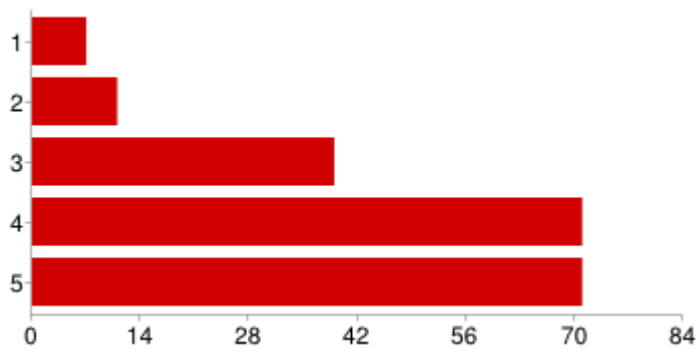
Kedvező ár-érték arány [7. Ön milyen tényezőket mérlegel, amikor kiválasztja az úti célját? Kérjük, 1-5 tartó skálán értékelje az alábbiakat!]

1	2	1%
2	7	3%
3	24	11%
4	59	27%
5	108	50%

Az úti cél megtervezésekor fontos szempont a kiválasztott település szolgáltatásainak ár-érték aránya; erre vonatkozott jelen kérdés is. A megkérdezettek közül 108-an osztályozták 5-ösre az ár-érték arány mérlegelését. További 59 válaszadó 4-es osztályzatot adott, tehát fontosnak ítélték. 23-an gondolták úgy, hogy csak közepes mértékben befolyásolja a választást, 9 válaszadó szerint nem mérvadó. A vizsgálat alapján elmondható, hogy prioritást élvez az úticél kiválasztásakor, hogy egy adott település nyújtotta szolgáltatások milyen ár-érték arányt mutatnak.

Minél több élményközpontú, interaktív helyszín legyen az adott településen és környékén [7. Ön milyen tényezőket mérlegel, amikor kiválasztja az úti célját? Kérjük, 1-5 tartó skálán értékelje az alábbiakat!]

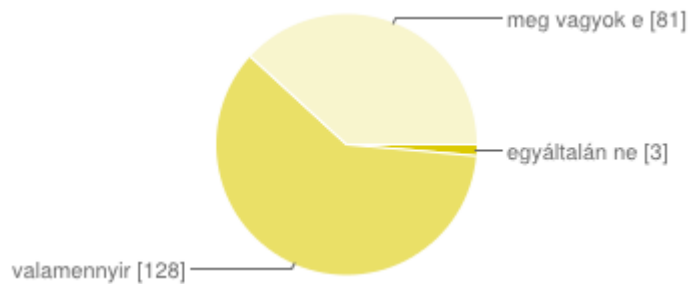

1 7 3%
2 11 5%
3 39 18%
4 71 33%
5 71 33%

A következő tényező, amit osztályozniuk kellett a válaszadóknak; az élményközpontú, interaktív helyszín megléte a választott településen. A megkérdezettek valamivel több, mint 30 százaléka (33 százalék) nagymértékben figyelembe veszi döntésekor, hogy a választott úti célra jellemzőek-e az élményközpontú, interaktív szolgáltatások, továbbá a válaszadók közül ugyanennyien osztályozták 4-esre ennek fontosságát.

Főként kisgyermekes családokra jellemző, hogy olyan települést választanak nyaralás, illetve kikapcsolódás gyanánt, ahol széles lehetőségeket kínálnak a gyermekek számára is, melynél manapság már elengedhetetlen az interaktivitás megléte a programoknál. Hármás osztályzatot ennél jóval kevesebben, a megkérdezettek 18 százaléka adott. A válaszadók közül igen kevesen, összesen 8 százalékuk nem érzi különösen befolyásoló tényezőnek ennek meglétét.

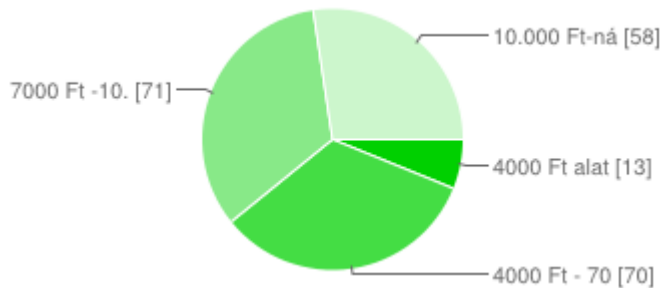
Ön szerint a fenti szempontok mennyire érvényesülnek a Dél-Dunántúl örökségvonzerőkkel rendelkező helyszínein, településein (pl. Pécs, Siklós, Pécsvárad)?

egyáltalán nem érvényesülnek	3	1%
valamennyire érvényesülnek, de lehetne a programkínálat bővebb	128	59%
meg vagyok elégedve, szerintem a szolgáltatók jól alkalmazkodnak az adottságokhoz, és programok is vannak bőven	81	38%

A következő kérdés szorosan összekapcsolható az előző kérdéscsoport témájával. Jelen kérdés a 7. kérdéscsoportban felsorolt szempontok (pl. ár-érték arány, élményközpontú terek megléte, szálláson lévő információszolgáltatás lehetősége, stb.) érvényesülését vizsgálja Dél-Dunántúl örökségvonzerőkkel rendelkező településein. A megkérdezettek közel 60 százaléka (59 százalék) szerint valamilyen mértékben érvényesülnek a fentiekben felsorolt szempontok, de a programkínálat bőségét, sokszínűségét hiányolják. További 38 százalékuk meg van elégedve ezen szempontokkal, véleményük szerint az adott szolgáltatók jól alkalmazkodnak az adottságokhoz, illetve a programkínálatot is sokszínűnek ítélik. Kevesen, csupán a válaszadók 1 százaléka szerint egyáltalán nem érvényesülnek a felsorolt kritériumok.

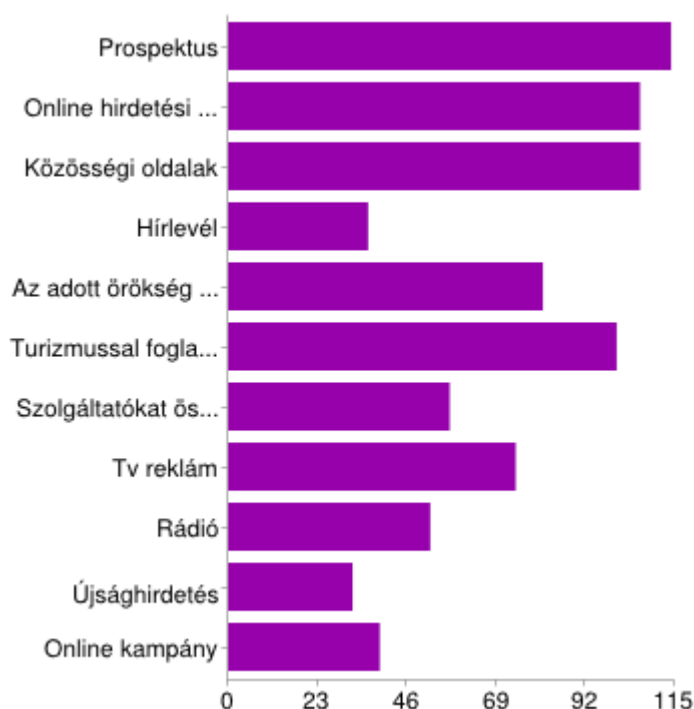
8. Ön mekkora összeget szán összesen egy 4-5napos dél - dunántúli utazás esetén az örökségek megismerésére, megtekintésére (pl. belépőjegy, utazási költség, szuvenírek vásárlása)?

4000 Ft alatt	13	6%
4000 Ft - 7000 Ft	70	32%
7000 Ft -10.000 Ft	71	33%
10.000 Ft-nál többet	58	27%

Jelen kérdés épít a 7. kérdéscsoportban elhangzott 'ár-érték' arányra vonatkozó témakörre; a kérdés a fajlagos napi költség - különös tekintettel az örökségturisztikai látnivalókra- vonatkozik egy 4-5 napos Dél-Dunántúli utazás esetén. Tapasztalataink azt mutatják, hogy fajlagos költség vonatkozó kérdések esetén nem szívesen adnak meg konkrét összegeket, ezért összeghatárokat, intervallumokat határoztunk meg, melyek így nem sértik a válaszadókat és a válaszadói hajlandóság is jóval magasabb. A megkérdezettek 33 százaléka 7.000 Ft és 10.000 Ft közötti összeget költ el belépőjegyek, ajándékok vásárlására. További 32 százalék ennél valamivel kevesebbet, 4.000 Ft és 7.000 Ft közötti összeget szán látnivalókra, egyéb belépőkre. Nem sokkal kevesebb, a megkérdezettek 27 százaléka viszont ennél jóval többet, 10.000 Ft-nál magasabb összeget is szívesen elkölt örökségturisztikai-, illetve kulturális programokra és szuvenírekre. A válaszadók csupán 6 százaléka gazdálkodik utazása során jóval kevesebb büdzséből, amit a látnivalókra szán, ők kevesebb, mint 4.000 Ft-ot költenek.

9. Ön melyik marketingeszközt tartja a legalkalmasabbnak az örökség helyszínekhez kötődő programlehetőségek népszerűsítésére?

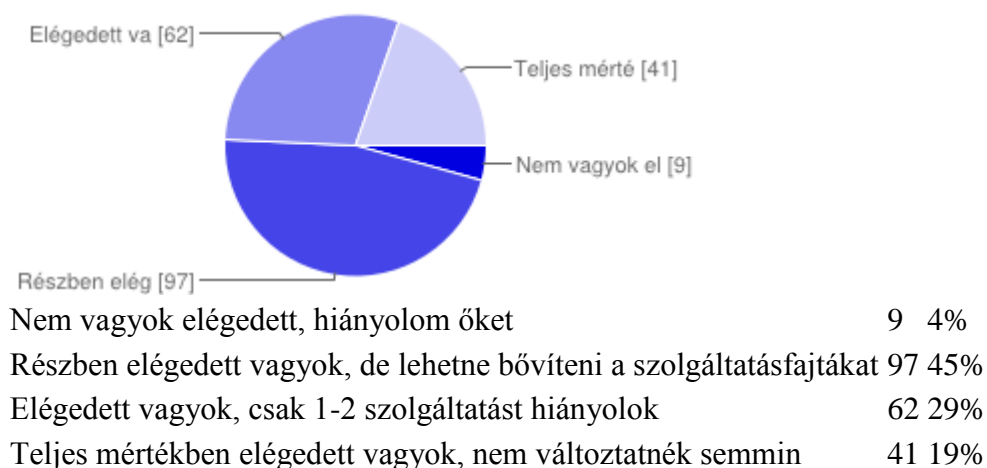
Prospektus	114	53%
Online hirdetési felületek	106	49%
Közösségi oldalak	106	49%
Hírlevél	36	17%
Az adott örökség üzemeltetőjének honlapja	81	38%
Turizmussal foglalkozó honlapok	100	46%
Szolgáltatókat összefogó honlapok	57	26%
Tv reklám	74	34%
Rádió	52	24%
Újsághirdetés	32	15%
Online kampány	39	18%

A 9. kérdéscsoport a marketingeszközök hatékonyságát vizsgálja. Egy adott turisztikai attrakció, látnivaló hatékony népszerűsítéséhez fontos a megfelelő marketingeszköz kiválasztása. Attól függetlenül, hogy ma már számtalan online megjelenési forma létezik, a megkérdezettek is azt igazolják (114 válaszadó), hogy

még mindig prioritást élveznek a turistáknál a nyomtatott anyagok, prospektusok. Ezzel párhuzamosan az online marketingeszközöket, mint az online hirdetési felületeket (106 válaszadó) és a social media-t (pl. Facebook) (106 válaszadó) is elengedhetetlen fontosságúnak tartják. Az online marketingeszközökön belül további 81 válaszadó szerint az adott örökség üzemeltetőjének honlapja a legalkalmasabb marketingeszköz, további 100 válaszadó pedig összességében a turizmussal foglalkozó honlapok mellett, 57 válaszadó a szolgáltatókat összefogó honlapok mellett tette le a voksát. Sokak szerint a Tv- és rádióhirdetés (74 válaszadó, 52 válaszadó) is hatékonyan népszerűsíti az adott programlehetőségeket. További 32 válaszadó az újsághirdetések megjelentetését tartja a leghatékonyabbnak, 39-en pedig az online kampányok hatékonyságában bíznak.

10. Mennyire elégedett Ön a kiegészítő szolgáltatásokkal az örökséghelyszíneken?

A 10. kérdés a válaszadók elégedettségét méri az örökséghelyszíneken található kiegészítő szolgáltatásokkal kapcsolatban. A megkérdezettek nagytöbbsége (45 százalék) részben elégedettnek érzi magát, de úgy vélik, hogy bővítésre szorulnak az adott szolgáltatásfajták, további 29 százalékuk elégedett, csupán 1-2 szolgáltatás

hiányát érzi. A válaszadók majdnem 20 százaléka teljesen elégedett a szóban forgó kiegészítő szolgáltatásokkal, csupán 4 százalékuk elégedetlen a szolgáltatások minőségével és mennyiségével.

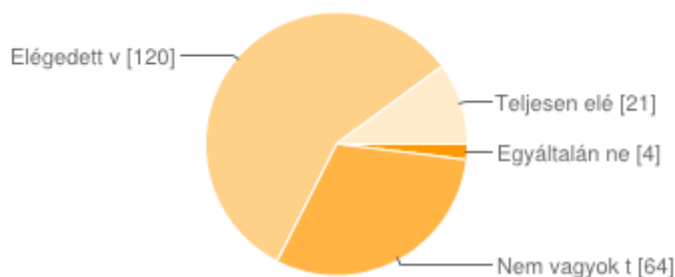
A 10. kérdéshez kapcsolódóan tettük fel a 10/b. kérdést, miszerint:

Ha Ön elégedett, de hiányol 1-2 szolgáltatást az örökséghelyszíneken, kérjük, írja le, milyen szolgáltatásra / szolgáltatásokra gondol?

Válaszok	Válaszadók száma
Interaktivitás	15
Étkezés	13
Ingyenesen használható, nyilvános WC	8
Interaktív, játékos ismeretterjesztés gyermekeknek	7
Gyermekfoglalkoztatók, gyermekmegőrzők	5
Szuvenir üzletek	5
Helyszíni, teljeskörű információnyújtás	5
Kerékpárutak fejlesztése, kölcsönzési lehetőség	4
Csomagmegőrzés	3
Több élményszerzési lehetőség	2
Megfelelő parkolási lehetőség	2
Kombinált programbelépőjegy	2
Látványműhelyek	2
Korhú gasztronómia	2
Családbarát szolgáltatások	2

Ez a kérdés tulajdonképpen összevonható a 15. kérdéssel, amely a népszerűsítés lehetséges eszközeire kérdez rá. Mindkét esetben az örökségturisztikai piac lehetséges fejlesztési irányvonalaira mutatnak rá a válaszadók. Jelen kérdésből is – és később látni fogjuk a 15. kérdésnél is – kimutatható, hogy a megkérdezettek többségének a komfortérzet növelése a legfontosabb szempont. Az interaktivitás, az ingyenes mosdóhasználat, a gyermekfoglalkoztatók, de a parkolási lehetőség és a csomagmegőrzés is a minél kényelmesebb használatbavételre mutat rá. Az interaktivitás a későbbi kérdés során is igen hangsúlyosan megjelent, jelen kérdésben a legtöbben ezt a szolgáltatást hiányolták. A Dél – Dunántúli Örökségturisztikai Klaszter ezen a téren már felmutathat egy sikeres példát: a tavaly és idén ősszel megrendezett pécsi Kulturális Örökség Napjai c. rendezvényét, ahol korhű jelmezekbe öltözhetek a résztvevők, és különböző szertartások kelhettek életre – pl. a Cella Septichorában temetési szertartás -a jelenlévők bevonásával. Az idei programon színészek vezették körbe a résztvevőket az egyes örökséghelyszíneken, akik a Zsolnay Negyedben egy interaktív játékot is levezényeltek. A rendezvény sikere, és jelen kérdőíves felmérésünk is azt bizonyítja, hogy az örökségturizmusban szükség van az ehhez hasonló, ötletes programokra.

11. Általában mennyire elégedett Ön az örökségek állapotával, az örökségek bemutatásának minőségével?

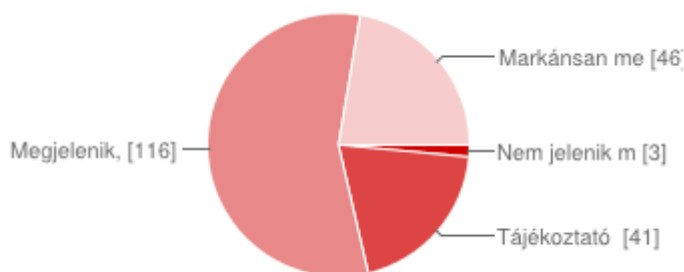
Egyáltalán nem vagyok elégedett, általában nagyon lepusztult, gondozatlan állapotban vannak	4	2%
Nem vagyok teljesen elégedett, csak elfogadom a körülményeket	64	30%
Elégedett vagyok, szerintem a jelentősebb örökségek és környezetük nincsenek	120	56%

elhanyagolva

Teljesen elégedett vagyok, a felújítások, illetve az ezekkel kapcsolatos törekvések általában láthatók az örökséghelyszíneken 21 10%

Az elégedettségméréshez kapcsolódik jelen kérdés is; itt az örökségek állapotára, az örökségek bemutatásának minőségére vonatkozik a kutatás. A válaszadók több mint fele (56 százalék) elégedettnek érzi magát, véleményük szerint a jelentősebb örökségek és környezetük nem elhanyagolt, további 10 százalék teljesen elégedett; ezt pedig az adott örökséghelyszíneken látható törekvésekkel, felújításokkal magyarázzák. A megkérdezettek 30 százaléka részben érzi magát elégedettnek és azok száma pedig igen alacsony (2 százalék), akik egyáltalán nem elégedettek az örökségek állapotával.

12. Ön szerint a Dél-Dunántúli régió örökséghelyszínein milyen mértékben jelenik meg a helyi kultúra (pl. Pécsset, az Örökségfesztivál idején)?

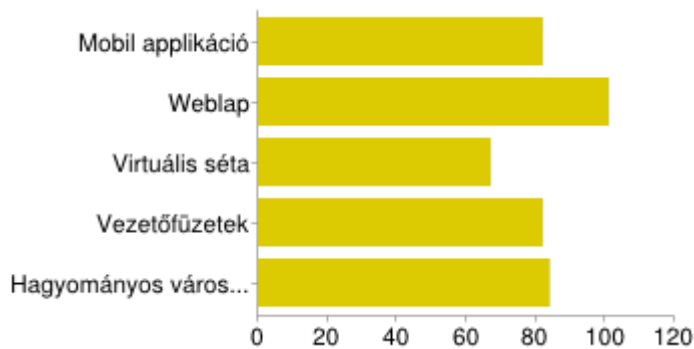

Nem jelenik meg	3	1%
Tájékoztató jelleggel megjelenik	41	19%
Megjelenik, de bővíteni kellene a programkínálatot	116	54%
Markánsan megjelenik	46	21%

A következő kérdés arra keresi a választ, hogy milyen mértékben jelenik meg a helyi kultúra a Dél-Dunántúli régió örökséghelyszínein. A megkérdezettek több mint fele gondolja úgy, hogy megjelenik a helyi kultúra, de a programkínálat bővítésre szorul, további 21 százalék úgy véli, hogy a helyi kultúra markánsan jelen van az adott örökséghelyszínen. A fennmaradó 20 százalék szerint tájékoztató

jellegű a helyi kultúra megjelenése, továbbá alig 1 százalék gondolja úgy, hogy a helyi kultúra egyáltalán nem érhető tetten egy adott örökséghelyszínen.

13. Ön melyik módszert tartja a leghasznosabbnak a régió örökségeinek részletesebb megismerésére?

Mobil applikáció	82	38%
Weblap	101	47%
Virtuális séta	67	31%
Vezetőfüzetek	82	38%
Hagyományos városnéző túra idegenvezetővel	84	39%

Jelen kérdés arra vonatkozott, hogy a megkérdezettek melyik módszert tartják a leghasznosabbnak a régió örökségeinek megismerésére. A válaszadók többsége (101 válaszadó) weblapokon szerezhető ismereteket tartja a leghasznosabbnak, emellett sokan vélik (84 válaszadó) úgy a megkérdezettek közül, hogy a könnyen elérhető online lehetőségek mellett a hagyományos városnéző túrák szintén nagyon hatékony módját képezik az információszerzésnek. További 82 válaszadó gondolja úgy, hogy a mai információs társadalomban a leghatékonyabban mobil applikáció segítségével lehet a régió örökségeiről információt szerezni, de szintén 82 válaszadó az online eszközökkel ellentétben a vezető füzeteket, mint nyomtatott ismertető anyagot tartja a legeredményesebbnek, további 67 válaszadó a virtuális sétát részesíti előnyben.

14. Ön szerint milyen innovatív termék vagy szolgáltatás segítené a dél – dunántúli örökségek népszerűsítését?

A kérdőív összeállításánál azért tartottuk fontosnak feltenni ezt a kérdést, mert a fogyasztók igényeinek figyelembevétele a siker kulcsa lehet az örökségek turisztikai hasznosításában. A válaszok irányt mutatnak, így célzott fejlesztések hajthatók végre a jövőben, melyeknek köszönhetően nemcsak a hatékonyság nőhet, de időt és pénzt is megtakaríthatunk.

A legtöbb válaszadó szerint a legjobban mobil applikáció segítségével lehetne jól népszerűsíteni az örökségeket. Ez nem csoda, hiszen az internet egyre bővülő szolgáltatásaival párhuzamosan a mobil technológia is egyre inkább meghatározza a gazdaság mindennapjait. A mobil applikációk nagy előnye, hogy naprakész információval szolgálhatnak az adott örökségekkel kapcsolatban (pl. nyitva tartás), mindig kéznél van (így a helyszínen kvázi útikönyvként is szolgál), és akár interaktív módon használhatóak. Az örökségturizmusban érdemes lenne egy olyan applikáció kidolgozása, mely konkrét útvonalakat köt össze egy- egy városban, túraútvonalakat határoz meg az adott desztinációban. Kiemelnénk továbbá, hogy egy alkalmazás elérhető 2D és 3D nézetben is, fényképek tehetők közzé általuk, eseménynaptárral is rendelkeznek (ami nagyon hasznos lehet az olyan örökséghelyszíneken, ahol gyakran van valamilyen esemény – pl. Cella Septichora Látogatóközpont), és több nyelven is elérhetők.

A kérdőívet kitöltő személyek válaszai igen különbözőek (sokan nem is töltötték ki ezt a mezőt), ahol lehetett, összegeztük a válaszadók számát, a többi választ felsorolás szintjén említjük meg:

Termék / szolgáltatás	Válaszadók száma
Mobil applikáció	40
Interaktív, komplex látogatóközpont	22
Weblap	19
Virtuális séta	17
Facebook	15
Tematikus utak	11
„Örökség park”	8
Interaktív számítógépes játékok	8
Többnyelvű tájékoztató berendezések elhelyezése örökségi helyszíneken	7
Az örökségi helyszíneket bemutató kisfilm, amely fogyatékkal élők számára is elérhető	5
Örökség – túra kártya, mely kedvezményeket biztosít	3
Körutazás az örökségek között szervezett úton	2
Választékos programok, kulturális programok az örökség helyszíneken	2

További ötletek voltak:

- gyermeksarok a múzeumokban,
- korhűen beöltözött,
- beszélő – mesélő animátorok,
- online jegyvásárlás,
- digitális megoldások,
- helyi termékeken megjelenő rövid leírások,
- olcsóbb kerékpárkölcsonzés,
- turisztikai bemutatókon való hangsúlyosabb megjelenés,
- interaktív, online elérhető térkép képekkel,
- képeskönyv,
- intenzív megjelenés a médiában,
- Pécs – Szigetvár nosztalgiavonat,
- Segway bérlési lehetősége,
- internetes nyereményjátékok.

15. Önt milyen mértékben érdeklik az alábbi örökségek? Kérjük, jelölje választát 1-5 tartó skálán!

Az általunk megadott numerikus skálán az értékek jelentése: az 1 = egyáltalán nem érdekelnék, 5 = nagyon érdekelnék.

A válaszok alapján kiderül, hogy a kérdőívet kitöltőket legnagyobb mértékben – a 4-es és 5-ös értékekre alapján - a természeti örökségek (80%) és a gasztronómiai örökségek (74%) érdeklik. Az eredmény azt mutatja, hogy érdemes lenne a jövőben

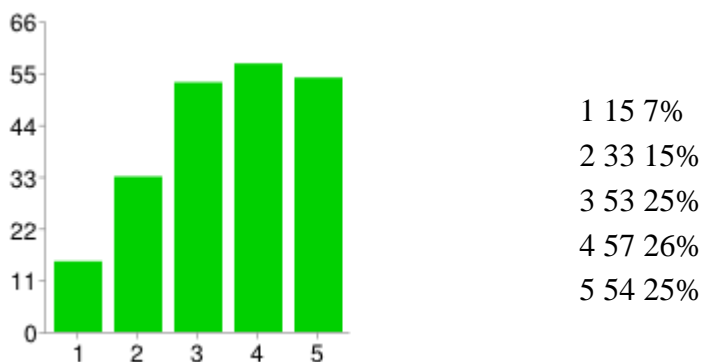

olyan szervezetekkel együttműködni, amelyek szakmailag is tudják támogatni a sikeres programok, fejlesztések megvalósítását (pl. Dél – Dunántúli Ökoturisztikai Klaszter, Dél – Dunántúli Falusi Turizmus Klaszter). A dél – dunántúli örökséghelyszíneken adottak a lehetőségek a különböző gasztronómiai rendezvények minél gyakoribb megvalósítására.

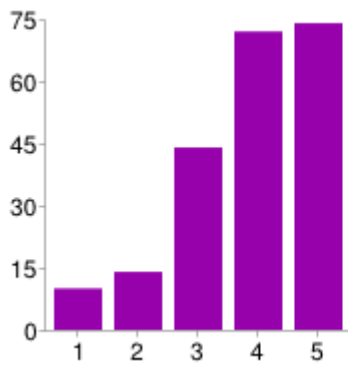
A harmadik helyen a történelmi örökségek szerepelnek összesen 67%-kal, ezt követik az épített örökségek (65%). Úgy gondoljuk, az eredmények hasonlósága ez esetben azzal magyarázható, hogy sok a fogalmi rendszerébe az épített örökség és a történelmi örökség hasonlót jelentéssel bír.

A sorban következik 53%-kal nép örökség, 51%-kal a régészeti örökség. A felmérésből kiderül, hogy a legkevesebb érdeklődés a régióban a vallási örökségeket övezi (36%). Érdeemes lenne egy kutatást végezni, hogy kiderüljön maga a téma nem kelti fel annyira az emberekben az érdeklődést, vagy a vallási örökségek környezetében (elhanyagoltság, rossz infrastruktúra, nehéz megközelíthetőség, programkínálat stb.) kell keresni az érdeklődés hiányát.

- Régészeti örökség:

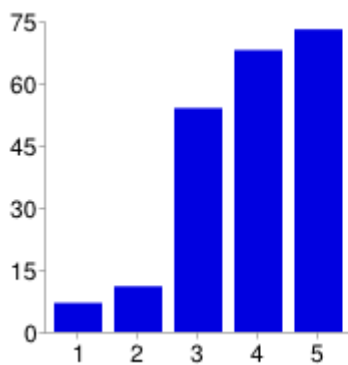

- Történelmi örökség:

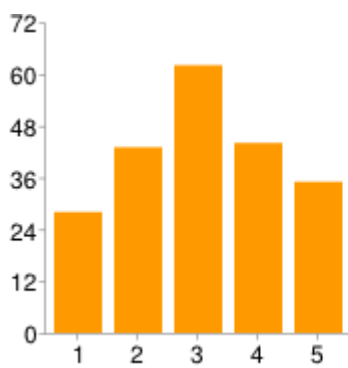
1 10 5%
 2 14 6%
 3 44 20%
 4 72 33%
 5 74 34%

- Építészeti örökség:

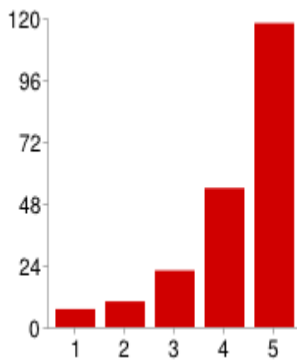
1 7 3%
 2 11 5%
 3 54 25%
 4 68 31%
 5 73 34%

- Vallási örökség:

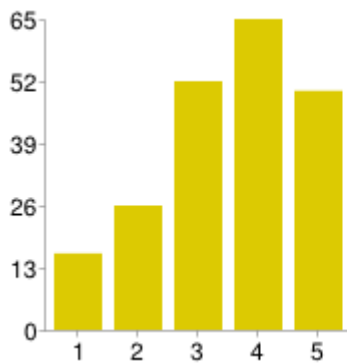
1 28 13%
 2 43 20%
 3 62 29%
 4 44 20%
 5 35 16%

- Természeti örökség:

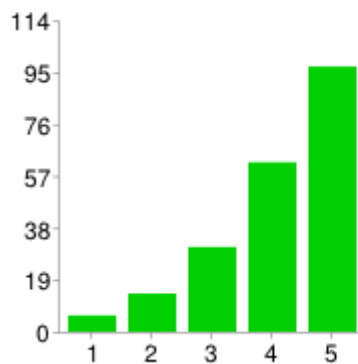
1	7	3%
2	10	5%
3	22	10%
4	54	25%
5	118	55%

- Népi örökség:

1	16	7%
2	26	12%
3	52	24%
4	65	30%
5	50	23%

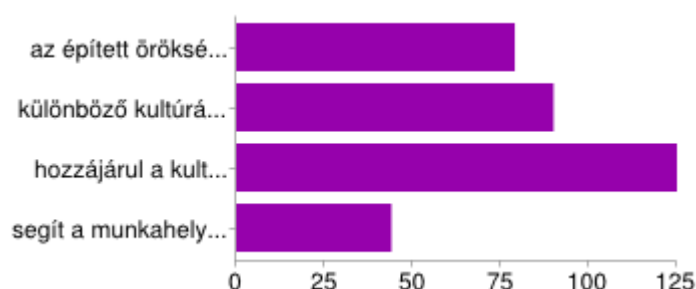
- Gasztronómia örökség:

1	6	3%
2	14	6%
3	31	14%
4	62	29%
5	97	45%

16. Az örökségturizmus azért hasznos a régió számára, mert

az épített örökségek láthatósága anyagi és motivációs szinten hozzájárul az épület karbantartásához	79	37%
különböző kultúrákat közelebb hozza egymáshoz	90	42%
hozzájárul a kulturális kínálat növeléséhez	125	58%
segít a munkahelyteremtésben	44	20%

A 16. kérdés típusát tekintve eltérő az eddigi kérdésekhez képest, mivel a kérdőív kitöltőinek egy az örökségturizmus hasznosságát taglaló állítást kellett a megadott válaszopciók egyikével kiegészíteni. A válaszadók közül a legtöbben (125 válaszadó) úgy vélik, hogy az örökségturizmus a kulturális kínálat növeléséhez járul hozzá elsősorban, további 90 kitöltő szerint az örökségturizmus összekapcsolja és közelebb hozza az egymástól eltérő kultúrákat, 79-en azzal az állítással értenek egyet a leginkább, hogy az épített örökségek láthatósága hozzájárul mind motivációban, mind anyagiakban az adott épület karbantartásához; 44 megkérdezett szerint nagyban segíti a munkahelyteremtést.

18. Kérjük, adja meg honnan érkezett (lakóhely)!

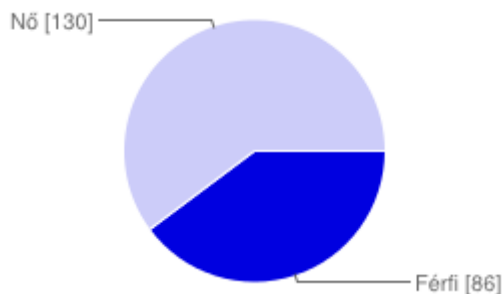
- 1) Pécs – 66 fő
- 2) Budapest – 22 fő
- 3) Szekszárd – 11 fő
- 4-5) Mohács – 5 fő
- 4-5) Komló – 5 fő

Ezen kívül még az alábbi helyekről érkeztek: Keszü, Szentlőrinc, Debrecen, Hódmezővásárhely, Sopron, Kaposvár, Kaposfő, Darány, Feked, Győr, Mezőkövesd, Kecskemét, Mágocs, Sellye, Pogány, Boda, Bakonya, Orfű, Kozármisleny, Nagyatád, Besenyeszög, Szeged, Hajós, Döbrököz, Bonyhád, Dunaszekcső, Kalocsa, Babarc, Bátaszék, Szakály, Nagyharsány, Nagykozár, Mecseknádasd, Cikó, Eger, Tolna, Regoly, Dunaegyháza, Máza, Csávoly, Cece, Baja, Bölske, Szigethalom, Juta, Zalaegerszeg, Keszthely, Marcali, Fadd, Bácsalmás, Gerjen, Várdomb, Szombathely, Szalánta, Mogyoród, Siófok, Mélykút, Tahi, Fonyód, Balatonboglár, Siklós, Pécsvárad, Szigetvár, Pellérd, Ábrahámhegy, Csány, Gyöngyös.

Ezek a települések régiókra bontva:

- Dél-Dunántúl: 144 fő
- Budapest és Pest megye: 22 fő
- Alföld: 14 fő

19. Kérjük, adja meg a korát és nemét!

Férfi 86 40%

Nő 130 60%

A válaszadók 49%- a a 35-40 éves korosztályba tartozik, 31 % 55-62 éves korosztályt képviselik, de voltak 20-as éveik közepén járó (5%) válaszadók is, illetve 65 – 70 éves (15%) korosztályból is töltötték ki kérdőívüket.

Az online kérdőív utolsó két kérdése a kérdőívet kitöltők demográfiai adataira vonatkozik. A kérdőívet hiánytalanul, azaz minden kérdésre válaszolva összesen 216-an töltötték ki. A nemek arányát tekintve nagyobb arányban, 60 százalékban

(130 kitöltő) nők töltötték ki a kérdőívet, kisebb arányban, 40 százalékban (86 kitöltő) férfiak. Az iskolai végzettség tekintetében nagyobb arányban töltötték ki a kérdőívet felsőfokú végzettséggel rendelkezők (133 kitöltő), mint a középiskolai végzettséggel (81 kitöltő) vagy alacsony végzettséggel (2 kitöltő) rendelkezők. Ennek oka lehet, hogy alapvetően az örökségturizmus egy szűkebb célcsoportot céloz meg. A demográfiai adatokra támaszkodva tehát jellemzően felsőfokú végzettséggel rendelkező nők azok, akik érdeklődnek az örökségturizmus iránt.

A válaszok többségét fiatalok (35 év alattiak) adták, összesen 118-an. Míg középkorúak (36-65 év között) 84-en töltötték ki a kérdőívet, idősek (67 év feletti) mindössze csak 5-en.

A válaszolók nagy részének nincs gyermeke (123 fő), 23 kitöltőnek 1 gyermeke, 50 kitöltőnek 2 gyermeke, 17 kitöltőnek 3 gyermeke, 3 kitöltőnek 4 gyermeke van.

20. Mi az Ön legmagasabb iskolai végzettsége?

